

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-utca 13. szám
(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szövegt. minden közlés után 2 kr. (4 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészes 4 frt és egy nyolczadrészes oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

„Megigérttem ezt az édes anyámnak.“

A »Nepnevelő« mult számában adtunk hírt arról a lélekemelő ünnepélyről, mely az egri érseki megye Heves-Zsadány községében a közeli napokban folyt le, a »Gróf Almásy leányiskola és kiseddóvoda« fölszentelése és megnyitása alkalmával. Említettük, hogy a fölszentelési szertartást *Katinszky Gyula* t. kanonok, egri egyházmegyei tanfelügyelő végezte s hogy a tudós egyházi tanferfiu szép alkalmi beszéd kíséretében adta át a kath. keresztény nevelés ez újabb csarnokát, aldásos rendelkezésének.

E megnyitó beszédből idézzük a következőket:

»Hazánk legnagyobb élő költője azt írja legújabbán egyik kiváló államférfiunkról, egy nagynevű magyar grófról,* hogy midőn a 60-as évek német világában magyar hazafias véleményének és meggyőződésének szabad nyilvánítása miatt börtönre ítélték, a parancsnok különféle engedményeket és szivességeket ajánlott fel a gazdag grófnak, hogy politikai fogóságidejét elviselhetőbbé tegye. A nagynevű államférfiu azonban így felelt a parancsnoknak: Köszönöm. Csak egy engedményt kérek. Engedje meg, hogy mindennap elmehessek a szentmisére a templomba. *Megigérttem ezt az édes anyámnak.*

Egy új iskola fölszentelése és megnyitása alkalmával nem kezdhetem szavaimat méltóbban, mint az édes anyával és az édes anyának tett gyermeki ígéret fölemlítésével. Mert ahol nevelésről, tanításról, iskoláról van szó, ott legelső sorban az édes anyáról kell megemlékeznünk. A jó Isten úgy osztotta be a szülők kötelességeit gyermekeik iránt, hogy a holnapról, a jövőről való gondoskodás az édes atyát,

* Lásd Jókai Mórnak a lapokban legújabbán közölt »Zichy Nándor és a Hon« című visszaemlékezéseit a 60-as évekre.

a máról, a jelenről való gondoskodás pedig az édes anyát illesse. Mas szavakkal: az édes atyának az a kötelessége gyermekei iránt, hogy eszének vagy kezének munkájával megszerezze családjának mindazt, amire szüksége van és gondoskodjék gyermekeinek jövőjéről, hogy legalább addig, míg föl nem nőttek, az élet gondjaitól és szükségéitől mentek legyenek. »Ellenben az édes anyára bizta Isten azt az édes, nagyfontosságú kötelességet, hogy gyermeke fölött folytonosan őrkdjék, ifjú lelkevel a hit alapigazságait szemléltesse, az erény gyakorlására, az élet önmegtágadásaira előkészítse, szóval: hogy gyermekét nevelje és tanítsa. E végből rendes körülmények közt családja körében, otthon tartózkodik: ha pedig segítenie kell ferjének a család fentartására szükségesei megszerzésében, vagy a tanításra nem érzi magát elég erősnek, a kiseddóvodaival és az iskolával osztja meg a nevelés és tanítás nagy munkáját.«

Majd így sóhajt fel a szónok: »Boldogok a népek s nemzetek, melyeknél az édes anyák elég erővel és kitartással bírnak eme szent hivatásukat teljesen betölteni. És boldog az a gyermek, ki megfogadja édes anyja intéseit és tanításait. Felnőtt korában is hallja bár nagy erővel tombolni a vihart keblében, ő maga erősebb lesz, mint az a vihar. Szívének mélyéből édes szózat fog felhangzani, mely hatalmasabb mint a vihar tombolása s e szózat az édes anya intő, tanító szavának a visszhangzása.«

»Megigérem az édes anyámnak!«

Es végighalad az emberi élet minden phazisán meghatón végzi mindig e szavakkal: »Megigérttem az édes anyámnak!« Tovább haladva, okait mutatja ki a gyermek értékeinek feltüntetéseivel a csodákat művelő anyai szeretetnek.

Es ezeket mondja: »Ha ily nagy értéke van a gyermeknek, akkor a keresztény édes anya kötelessége az Isten képmását gyermeke lel-

keben megőrizni s arra törekedni, hogy Isten gyermekéül, a mennyország örököséül mindvégig megmaradjon.

És mialtal teheti ezt meg a keresztyény édes anyja? A keresztyény nevelés által.

A nevelés tulajdonképen — ugymond — a szülők joga és kötelessége. Isten akarta ezt, ki úgy teremté már az első családot is, hogy Isten után a gyermekek szülőknek köszönjek életüket, hogy a szülők birjanak a legnagyobb szeretettel és aldozatkésztséggel gyermekeik iránt, hogy a szülőknek legyen legnagyobb tekintélyök gyermekeik előtt és a gyermekek is szülőiket tiszteljék és szeressek legjobban a földön. Ugyanazert a nevelés kötelessége egyformán illeti a szülőket. De, mint már mondtam, különösebben mégis az édes anyára nehezül a nevelésnek jóval nagyobb része. Az édes anyja nevelési tevékenységétől függ itt a legtöbb, sőt úgyszólván minden, mert neki van a legelső és legerősebb hatása a gyermekre. Az édes anyja szeretete gyermeke iránt közmondássá vált és azon arányban növekszik, amilyenben az aldozatkésztsége iránt tanúsított kötelesek emelkednek. Első éveiben a gyermek majdnem mindig az ő keblén, karjaiban vagy oldalán van. Ejjel és nappal gyermekére fordítja gondjait, neki szenteli nyugalmát, neki aldozza kenyelmet. Legelső szükségleteit ő elégíti ki. Az ő szava hangzik folyton a gyermek füleiben, az ő ajka érinti legtöbbször gyermeke ajkát, az ő tetteit látja a gyermek mindig és mindig. Az ő szavainak és tetteinek, egész egyenségének hamisítatlan képe tükröződik vissza, úgyszólván minden más befolyástól menten, a gyermek tiszta lelkében.

A keresztyény édes anyja nevelésében a szó és szoktatás mellett a példa viszi a legfőbb szerepet. És most mély paedagógiai bölcseséggel fejtegeti, hogy a szülői intelmeknek és szoktatásoknak a jó peldaadás adja meg koronájukat.

(Folyt. köv.)

A természettan tananyaga és tanítása az osztatlan falusi népiskolában.

(Folytatás)

I. Rész.

A természettan fogalma a testek közös és különös tulajdonságai:

1. A természettan fogalmát oly érzékeltetőleg lehet növendékeinkkel megismertetni, amint más elvont fogalmat egyet sem. Megneveztetünk egyes tárgyakat, testeket, az iskolából, a szabadból, s néhányat ezekből azonnal be is mutatunk. Felkeltjük növendékeink figyelmét ezek kiterjedésére, külalakjára és az ezeken észlelhető változásokra. Figyelmeztetjük őket arra, hogy a természettan a testek tulajdonságaival, s az azokon előforduló változások megismertetésével foglalkozik. Átmeneti és össze-

kapcsoló kérdések segélyével áttérünk a testek közös és különös tulajdonságaira.

2. A testek közös tulajdonságai: a kiterjedés, az áthatlanság, a líkacsosság, az összenyomhatóság, kiterjeszhetőség, az oszthatóság, a tehetetlenség s a nehézség.

a) A kiterjedés ismertetésénél az iskolai butorok és tanszerek elég szemléltetési anyagot nyújtanak.

b) Az áthatlanság ismertetésénél egy edényt tele vízzel állítunk növendékeink elé, s abba egy darab vasat teszünk és látni fogják növendékeink, hogy a vas a vizet az edényből kiszorítja, s így igen könnyen, érzékeltetőleg meg lehet győzni őket arról, hogy egy és ugyanazon időben, két test egy helyet nem foglalhat el.

c) A líkacsosság ismertetésénél egy darab kenyér vagy szivacs felmutatása elégséges. Figyelmeztetjük egyuttal növendékeinket azonban arra is, hogy az izzadság (veritek) miért üt ki az ember testéből a bőrön keresztül.

d) Az összenyomhatóság ismertetésénél a viasz, a lágy kenyér, a megfagyott víz, s a téglázóvas (vasaló) lehetnek a természettani eszközök.

e) A kiterjeszhetőség ismertetésénél a háztetők bádогоzása, a vasuti sínek lerakása, kézzelfoghatólag igazolják a testeknek melegítés által való kiterjedését.

f) Az oszthatóság ismertetésénél a favágás, cukor- és sólérés, az üvegmetszés, a legalkalmasabb műveletek arra nézve, hogy növendékeink a testek oszthatóságáról helyes és tiszta fogalmat szerezzenek.

g) A tehetetlenségénél az elgurított golyó, a lovas hirtelen megállapodása, s több efélek igen alkalmasak a testek e tulajdonságának megismertetésére.

h) A nehézség ismertetésénél egy darab fa, vas, vagy labda, a testek súlyát eléggé igazolják, s ha e testeket a levegőbe feldobjuk, a földre esnek; mialtal a föld vonzó erejét szemléltetjük.

3. A testek különös tulajdonságai: a szilárdság, a folyékonyosság, a ruganyosság és delejesség.

a) A szilárdság ismertetésénél felemlítünk több ásványt, s ha kezünk ügyébe akadnak ilyenek, azokat nyomban be is mutatjuk, s a növendékeknek kézről-kézre adatvan, hogy személyesen győződhessenek meg azok halmazállapotáról.

b) A folyékonyosság ismertetésénél a növendékek által a már ugys ismert tej, víz, bor és olaj igen hasznos szolgálatot tesznek.

c) A ruganyosság ismertetésénél a ruganyos kocsiülések, pamlagok, agybetétek, labda stb. szolgálnak természettani eszközül.

d) A delejesség ismertetésénél a gráczli kaszák, a cipészek és mészárosok fémvasa a legalkalmasabb szemléltetési eszközök.

(Folyt. és vége köv.)

A „NÉPNEVELŐ“ tárczája.

Halottak estéjén. . . .

Ugy szeretek a temetőben lenni . . . nemcsak most, de más alkalommal is; ezen az egyenlőség helyén. Fenn ugyan van még különbség az úr és szegény között, mert például az ott finom cararai márvány s ez csak egy gyavalatlan fakereszt; de lent: mind a két sir alatt, csak por és hamu van. De nem! még sincs egyenlőség ott sem.

Az egyiknek lelke ott fenn a magasban a boldogok között van, pedig míg itt élt csak szenvedés, nyomor és inség volt élete, a könnyörület s a jó szív volt az, mi enyhíté fájdalmát, de nem lázadt fel soha ezért az ellen, ki őt teremté, sorsát tűrte békevel s a hit volt legnagyobb gazdagsága, kincse. És most, élvezi jó sága, jamborsága és türelmének soha el nem muló jutalmát.

S a másik, kinek sirját talán értékes sírkő jelezi, nincs ily végtelen örömben. El nem bukott egészen, mert a sok világi jó, öröm és gazdaság között neha-néha megemlekezett arról, ki úr mindenkiben. És Ő, ki oly kegyes és irgalmas, ki a legkisebb jót sem hagyja jutalmazatlanul, mert nem akarja a bűnös halálát, hanem hogy éljen, nem hagyta őt elveszni. Azért e lélek is elni fog!

De a mit elmulasztott itt, azt most pótolja ki sok-sok időn keresztül szenvedéseivel, míg egykor megtisztulva egészen, majd neki is mondja az égi szó: Menj be Uram örökébe!

És az, kinek most talán a legszebb a sirja, hol a fény és pompától alig látni a hantokat, a legszomorubb túlvilági életet élhet . . . Nincs Isten! — csak a természet — szokta mondani életében. Meghalunk és vége mindennek! S a mint gondolkozott, úgy élt. A világ volt mindene. Nagyságát, hatalmát éreztette mindenkivel; jót, nemeset nem tett sohasem, s mire ide ért: egy üres szívet s egy érdem nélküli sötét lelkét hozott magával. A nagy vagyon, ahirnév, a méltóság, mind-mind elhagyják őt. A milyen volt élete, olyan a túlvilági élet jutalma, mint az irás mondja: örökös sötétség és soha el nem muló fájdalom . . .

Ilyen tehát az élet és azontul? Igen, szerettem olvasóm, ilyen! Nem a rang, hirnév és vagyon, hanem a szív és a lélek tisztasága és nemessége tesz egykor különbséget közöttünk. Erkölcös élet, istenfielem, nemes és jó cselekedetek, embertársaink megbecsülése; ezek azok a kimagasló erények, melyek szegénynek, gazdagnak soha el nem muló boldog hazát szereznek, az Úr és a legjobbak dicső társaságában.

Tanító, gondold meg ezeket jól! És hogy elérhessék ezt mindazok, kiket te tanítasz és nevelsz, az te rajtad áll. Valláserkölcös nevelés, a szív képzése, a lélek nemesítése, közel hozni tanulóidat a mindenek Urahoz, s őket

megtartani mellette a sirig, ez a te kötelességed, s ez az a kulcs, mely nemcsak itt e földön, de ott tul is megszerzi a soha el nem muló boldogságot. Ha ezt meggondoltad, ha e szerint cselekszel és élsz, akkor, akkor menj, vidd ki tanulóidat ezen szent estén a temetőbe, s ott mondd el nekik azt, mit én most ide irtam. . .

Akkor könnyebben fogja elviselni sorsát az árva, s nem fog annyira zokogni, mert hisz megnyugvást talál szavaidban, mely szerint a jók még egykor ott fenn találkoznak. . . .

A testvér testvérét, a rokon rokonát, óh! . . . nem fogja akkor annyira megsiratni, mert vigaszt merít e szóból: Egykor majd föltámadunk! És most keresd föl azt a sirt, hol még elhunyt elődöd porai nyugszanak, kinek szíve talán oly tiszta és nemes volt, mint a tied, de kit a világ már rég elfeledett és szívedben gyujt legszebb világot a kartárs iránti kegyeletet s mondj az ártatlanokkal együtt érte egy hő imát, hidd el, ez többet ér a világ összes pompájánál és egyuttal megtanítod tanulóidat az Isten szabad ege alatt arra, hogy mi az a megholtak iránti kegyelet. És ettől fogva szent hely lesz előttük mindig a temető s vandal módra nem pusztítják el a szerető szívek által oda tűzött koszorukat s nem lesz köztük egy sem, ki el merne vinni csak egy gyertyácskát is. Hanem, ha egykor feletted is gyászszolozsmát zenegenek, s kis sírdomb mutatja nyughelyed, azok fogják körülállni azt e szent estén, kiket te egész élteden át, a szép, jó és nemesre oktattál, s azok fogják mondani igaz keresztény szívből sirod felett, egykori jó tanítójukra gondolva: Adj uram örök nyugalmat neki!

Szokolay István.

Egyesületi élet.

Meghívás. Az „Esztergom-egyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület drégheli köre“ őszi ülését november 5 én tartja Ipolyságon, melyre az összes tagok tisztelettel meghívotnak. Alsó-Ipoly-Nyék. 1896. okt. 12. *Tihanyi Endre* alesperes tanfelügyelő, *Wagner János* egyesületi jegyző.

— **Meghívás.** A *széchenyimegyei róm. kath. tanító-egylet* ez idei rendes közgyűlését folyó évi november hó 3—4 én tartja meg a kir. kath. Teréz-árvaház elemi iskolájában, melyre az egylet rendes és pártoló tagjait, nemkülönbén a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívjuk. A közgyűlés tárgyaiból közöljük: 1. Engesztelő szent-miseáldozat az egyesület elhunyt tagjaiért. 2. Nyilvános tanítást tart *Balázs Ferencz terézárvaházi plebános* a vallástantól. 3. Elnöki megnyitó. 4. A nyilvános tanítás megbírálása. 5. Felolvasás. »A tekintetes úr fia« Fekete Benedek állami iskolai tanítótól. 6. »A dadogásról«. Tóth Károly állami iskolai tanítótól. Stb. 11. Tiszújítás. A gyűlés kezdete délelőtt 8 órakor. Nagy-Szeben. 1896. október hó 26-án. *Prokupek Sámuel* s. k., tanító-egyleti elnök. *Szánthó Mihály* s. k., tanító-egyleti jegyző.

A „*Csiki róm. kath. tanítóegyesület*“ kászon-alesiki járásköre rendes őszi gyűlését f. évi október hó 22-én d. e. 9 órakor kezdődőleg Kászon-Ujfaluban az iskola helyiségében tartotta meg a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó, tartotta *Baka József* elnök; 2. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése; 3. Gyakolati előadások. Tartották: *Csobot István* helyb. tanító V-ik oszt. tanulóival a »Természet-

rajz-ból; Szabo Mihály szintén helyb. tanító II-ik oszt. tanonczaival a »Szám.tan.«-ból; 4. A gyakorlati tanítók módszertani megbírása; 5. Emlékezés-d *Székhely Igazságt.* volt szimrei kántortanító felett. Tartotta: *Grigály József* szt.-simoni kántortanító; 6. Baka János szent-martoni kántortanító jelentést tett Budapesten 1896. július 7—9-én tartott kath. tanítók első orsz. nagygyűléséről; 7. *Fodor István* esztószegi kántortanító jelentéssel számol be a magyarországi róm. kath. tanítók segélyalapja központi bizottságának 1896. évi augusztus hó 18-án Budapesten tartott közgyűléséről; 8. Elnöki jelentések; 9. *Kajsa József* jegyzőnek Kis-Kapusra állami tanítói történt kinevezetése alkalmával megüresedett jegyzősége a választás megéjtése; 10. A kath. tanítók segélyalapjába, valamint a könyvtár részére az 1896-ik évre a tagsági díjak beszédettek.

A »Pozsony és vidéki róm. kath. népnevelők egyesülete« 1. hó 15-én tartott közgyűléséről röviden az alantakban számolunk be. Jelen voltak dr. Komlóssy Ferencz, prépost-kanonok, egyhm. főtanfelügyelő, az egyesület tiszb. elnöke; Zanót Ödön, prépost-kanonok, plebános mint elnök és a 230 tagot számláló egyesület számos egyh. és világi tagja, hölgyek és férfiak egyaránt. A »Hymnus« élénklése után Zanót Ödön elnök melegen üdvözi Komlóssyt, mint a tanítók igaz és azok örömeiben és bajjaiban szívből osztozó barátját s megkezdte »kesszavú megnyitóját, melyben a tanítók vallásos és hazafias működését szakavatottan méltatta, kiterjeszkedvén a tanítóság és a papság együttműködésének végtelen hasznára. Szólt a tanítóknak egyház és hazai kötelességeiről, azon alapirázásra helyezve szavait: *Erkölesében él a nemzet.*» Ekes szavait »dicsérettessék az Ur Jézus Krisztus-sal fejezte be és az ülést megnyitotta. Zelliger Arnold felolvasta ezután a múlt üléss jegyzőkönyvét, mely megjegyzés nélkül intésejtett. Ezek után dr. Komlóssy Ferencz szólt fel s fejtette az egyház és az állam közötti viszonyt. Szólt az iskolák államosításáról s kijelentette, hogy a miniszter többszöri nyilatkozata után nem kell tartanunk az államosítástól, mert annak szüksége — mondja maga a miniszter. — nem forog fenn. Igenis, a hol a nemzetiségi viszonyok megkivánják, ott ha az állam iskolát állít, az egészen méltányos s szintugy ott is, a hol a hitközség onerejéből nem tarthat fenn iskolát s azért a kormány ezen intézkedése, ha közgei a szándékkal vissza nem élnek, el nem ítelhető. Szóba került a felránduló tanítók uti költségeinek megtérítése, mely tárgynál Komlóssy felemlíti, hogy Hont- és Barsvármegyék közigazgatási bizottságai megszavazták az utiköltséget és 2 új napidíjat s indítványozza, hogy e tárgyban kérvény intéztessék a pozsonyimegyei közigazg. bizottsághoz s biztosan reméli annak méltányos elintézését. (Ajánljuk ezt az eljárást más egyesületeknek is. Szerk.) A tanítók fizetésének állami segélyvel 400 frtra való kiegyenlítéséről lévén szó, e tárgyban szintén Komlóssy szolgált megnyugtató nyilatkozattal. Hivatkozva Osávoiszký kanonok urnak a kath. tanítók nagygyűlésén e tárgyban tett fejtegetéseire és indítványaira kijelenti, hogy ezen oldalon hangoztatott aggodalom nem oly nagy, mert mint mondja, nem tétélezheti fel, hogy az állam néhány forintért holmi kiváló jogokat vindikálna magának az egyházzal szemben s ennek tudatában ő volt az első, ki egyházmegyéje több tanítójának már is kieszközölte az állami segélyt, a mely példát egy egyhm. kivételével valamennyi követte. Felszólítja tehát mindazon tanítókat, kiknek fizetése nem éri el a 400 frtot, terjeszsek fel iskolaszékük után a miniszterhez ezimzett kérvényüket ő hozzá s ő a hercegprímás beleegyezését kieszközölve, biztosítja a jelenlevőket a biztos sikerrel. A főtanfelügyelő ezen kijelentését szünni nem akaró éljenzéssel fogadták, különösen a vidéki tanítók Schuberth István beszámolt az orsz. kath. tanítói segélyalap közgyűléséről s figyelmeztette a tagokat a jötekonny intézmény áldásaira, majd annak lelkes támogatására szólítja fel őket. — Fejgler Ferencz jelentést tett az orsz. kath. tanítói kongresszusról. Kimerítő jelentésében kiterjeszkedett a kongresszus minden tárgyára s így annak minden mozzanatáról kimerítő érte-

sítéssel szolgált az ott nem levő kartársaknak. Jelentése végén legmélyebb háláját rója le az egyesület nevében mindazoknak, kik a kongresszus sikerét előmozdították. A magyar nyelv tanításáról kitézőt pályaféltre csak egy munka érkezett be s habár az a tétel intencionak teljes mértékben nem is felelt meg, a bíráló bizottság, mivel a munka kiváló szorgalommal volt megírva, odaitélte a szerzőnek a 10 aranyat. A jelégis levél felbontásakor kitént, hogy a különben dicséretes munka szerzője *Szatynyi Angyalka*, pozsonyi tanítóné. Ezzel kapcsolatban megjegyzi Komlóssy Ferencz, hogy több kiváló tanférfiu készít egy vezérkönyvet a magyar nyelv tanításáról s ő már előre meg van győződve annak kitünőségéről, kieszközli annak approbálását. Mihalicska János indítványára határozatba ment egy évkönyv szerkesztése. — Több tárgy nem lévén, Zanót Ödön elnök a közgyűlést befejezte, mely a »Szózat« élénklésével ért véget.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulat kiadásában éppen most jelentek meg a következők:

I. *Ezredéves Magyarország.* XIII. Leo pápa és a magyar kath. főpásztorok ünneplő szava papjaik és hiveihez a magyar honfoglalás ezredik évfordulója alkalmából.

A Szent-István-Társulat intézői abban a meggyőződésben határozta el ez ünnepi szózatok kiadását, hogy ezek ohajanak tesznek eleget s ezreknek tesznek hasznos szolgálatot, midőn ezt a szép gyűjteményt, a történeti tudás, magasztos eszmék, buzgó hithűség és lángoló hazaszeretet e termékeit és egyuttal kincses ladait közrebocsátják s csekély 1 frtért árusítják. Tájékozásul és ajánlásul közöljük a kiadvány előszavát és tartalmát:

Előszó. A katolikus egyház dajkáló öleiben ezeréves nagyságra fejlődött magyar nemzet az 1896-ik esztendőt az öröm és hála ország-ünnepévé szenteli. A nemzeti élet minden szervén átrezeg az öröm érzete és minden igaz hazafi szívében föllobog a hálaadás imádsága.

A hasznos tudományok és szépművészetek, a földmívelés, ipar és kereskedelem, régi emlékek és új alkotások káprázatos gyűjteményeit állítják az élő nemzedék elé, mely az ország szívéhez, fiatal szépségében pompázó fővárosunkhoz folyton özőnlük — mig a különböző irányokban munkás férfiak egymást váltó tanácskozásokra gyülekeznek, hogy az elmúlt nagy idők tanulságait, egy új ezerév okulására, egybegyűjtve adják át a jövő nemzedéknek.

A katolikus egyház, mely annyi századokon át egy anyja szeretetével viselte e jubiláló nemzet körül a nevelői gondokat, bár fájó sebek és nehéz aggodalmak rontják örömét, a nagy ünnepegről el nem maradhatott. Sőt fájalmát feledve, elnyomva aggodalmait, elsőnek köszönti az új ezredév hajnalát; s mig a hálaadás szent oltárához vezet hveit, sok század próbálta bölcsességével és szeretetével ugyanazon igazságokat hirdeti a jövő számára, melyek a multban életet, erőt és fejlődést adtak.

Szentséges Atvánk a római pápáknak hozzánk való állandó jóindulatával magasztalja

és tetézi a buzgalmat, melylyel kegyelmes főpásztoraink a nemzet nagy ünnepét fölkarolták: és a Szent-István-Társulat, mely egy fél-század óta a nemzeti közművelődés serény munkában a vallásos szellemet egyre fokozódó erővel igyekszik apolni, kedves kötelességet vél teljesíteni, midőn Szentséges Atyánknak és kegyelmes főpásztorainknak az országos ünnep alkalmából elhangzott szózatait összegyűjtve, a külső ünneplésre vonatkozó rendelkezéseik emlékeztetével együtt, kötetben tagjainak és az egész magyar közönségnek átadja.

Mert nem egy napra szólnak ezek az igék. Századok tanulsága és századok reménye: az örökké való igazság beszél hozzánk e lapokon.

Isten szent malasztja tegye termékenyvé minden kis magját a most élő és jövőendő nemzedékek szívében!

Tartalom: III. Leo pápa körlevele, dr. Vaszary Kolos, bibornok-hercegprímás 1895. karácsony ünnepére kibocsátott pásztorlevele, dr. Vaszary Kolos bibornok-hercegprímás 1896. április 14-ikén kibocsátott pásztorlevele, dr. Vaszary Kolos bibornok-hercegprímás beszéde az ezredévi hálaadóistenítiszteleten, dr. Schlauch Lőrincz bibornok, nagyvárad püspök karácsony ünnepére kibocsátott pásztorlevele, dr. Schlauch Lőrincz bibornok, nagyvárad püspök fehérvasárnapra kibocsátott pásztorlevele, Rimély Karoly besztercebányai püspök körleveléből, dr. Zalka János győri püspök körlevele a papsághoz, Dr. Zalka János győri püspök körlevele a hívekhez, Bendé Imre nyitrai püspök körlevele, Troll Ferencz pécsi káptalani helyettes körlevele a papsághoz, Troll Ferencz pécsi káptalani helyettes körlevele a hívekhez, Dr. Steiner Fülöp székesfehérvári püspök körlevele. A papsághoz, Dr. Steiner Fülöp székesfehérvári püspök körlevele a hívekhez, Schuster Konstantin vaczi püspök körlevele, br. Hornig Károly veszprémi püspök körlevele, Vályi János eperjesi gör. kath. püspök körlevele, Fireczák Gyula görög kath. püspök körlevele, Császka György kalocsai érsek körlevele, Dessewffy Sándor esanádi püspök körlevele, Dessewffy Sándornak a mária-radnai kegykép előtt 1895. október 6-ikán mondott imája és fölajánlása, Lónhart Ferencz erdélyi püspök körlevele, dr. Samassa József egri érsek körlevele, Bubics Zsigmond kassai püspök körlevele a papsághoz, Bubics Zsigmond kassai püspök körlevele a hívekhez, Meszlényi Gyula szatmári püspök körlevele, Szmrecsányi Pál szepesi püspök körlevele, Popu Péter lugosi káptalani helyettes körlevele, Pavel Mihály nagyvárad gör.-szert. püspök körlevele, Szabó János szamosújvári püspök körlevele, Fehér Ipoly pannonhalmi főapát körlevele a rendtársakhoz, Fehér Ipoly pannonhalmi főapát körlevele a hívekhez, Dr. Kuncz Adolf csornai praelátus és prépost körlevele, Vajda Ödön zirczi apát körlevele.

Függelék. A magyar katolikus főpásztorok

intézkedései a magyar honfoglalás ezredik évfordulójának megünneplése tárgyában.

II. *A magyar nép könyvtára.* V. kötet. Bodnár Gáspár. *A műhelyből.* 13 elbeszélés a magyar iparosok életéből. 148 oldal, díszesen kötve 30 kr.

Legényegyesületek, munkás-egyesületek és iparos ifjusági egyesületek könyvtárai és tagjainak különösen ajánlatos.

III. *Virágesorok* a katolikus gyermekertől. Irta Tóth Mike, Jézus-társasági tanár, 3-ik kiadás. Számos képpel. Díszes egész vászonkötésben ára 80 kr. Tartalma: Jó könyv — levél az Istentől. A kised Jézus. Isten szülője, a legszentebb szűzanya Mária. A szent őrzőangyal. Gonzága szent Alajos. Az istenfélő Kapitanio Bartolomea. Cyrill, a szent gyerek. A szentéletű Lataste Mária. Szent Márton. Limai szent Róza. Szent Imre herczeg. Japáni gyermekek. Szent Teréz. Szent Kazmér. Boldog Cousin Germána. Szalezi szent Ferencz. Magyar Szent Erzsébet. Baylon szent Paskál. Szent Ágnes. Boldog Faber Péter. Szent Eulália. Szienai szent Bernarain. Szent Majorikus és társai. Szienai szent Katalin. Jellemvonások szent Berchmans Janos életéből. Ut a hazába.

Ifjaknak és ifjusági könyvtáraknak való könyvecske.

IV. Wieseman-Urbane. *Az örök lámpa.* Elbeszélés az ifjuság részére. Félvászonban 25 kr., díszes egész vászonkötésben 40 kr.

V. Francziából Stadler Endre. *Levelek az első áldozás után.* Intések és elmékedések ifjak számára: felnőttek is nagy lelki haszonnal olvashatják. Félvászonban 25 kr., díszes egész vászonkötésben 40 kr. Tömeges terjesztésre van számítva.

VI. Dr. Sziklay János: *A torony története* és Kincs István *Gonosz idők.* 2 elbeszélés egy kötetben az ifjuság számára. 232 oldal, szép képekkel. Díszes egész vászonkötésben 80 kr.

VII. *Népiratkák:* 115. szám Kudora Ödön. Harom szent testvér. Boldog Margit, b. Jolánta és sz. Kunigunda élete. Szép képpel. Ára 4 kr. — 116. sz. Janics Ferencz. A fellábu koldus, vagy: Isten se nem siet, se nem felejt. Képpel. Ára 4 kr. — 17. sz. Prónay Antal: Két falusi történet. Ára 2 kr.

A Szent-István-Társulat *tudományos és irodalmi osztályának* legújabb kiadványai:

I. Dr. Mihályfi Ákos. *A papnevelés története és elmélete.* 2. kötet, XII—512 és IV—318 oldal. Ára 5 frt. Rendkívül időszerű, valóban hézagot pótló és gyakorlati jelentőségű mű.

II. Kollányi Ferencz. *A magyar kath. főpapság végrendelkezési jogánaktörténete.* Nagy 8-r. VIII—300 oldal. Ára 3 frt.

III. A Felolvasások 19. füz.: Dr. Karácsonyi János. *A honfoglalás és Erdély.* Ára 30 kr.

Katolikus népkönyvtárak létesítőinek és gondozóinak figyelmébe ismételtén ajánljuk azt a könyvgyűjteményt, melyről a »Népnevelő«

október 25-iki (43.) számában értesítést adtunk. A közölt jegyzék külön 8 oldalas füzetke alakjában is megjelent s kívánatra ingyen és bementve akárhany példányban küldi a Szent-István-Társulat ügynöksége: Budapest, Királyi Pal-utca 13. sz.

VEGYESEK.

Katholikus tanférfiak a képvis lőházban.

A lefolyt választásokon *dr. Komlóssy Ferencz* prepost-kanonok, a kath. tanítók orsz. bizottságának elnöke országgyűlési képviselővé választatott. A stomfai kerület tanítói, élükön *Koltay Alajos* főtanítóval mint egy test, egy lélek megdönthetetlenül tartottak ki a tanügy ismert alakja körül. Komlóssy már több ízben volt képviselő. Ő volt, a ki a tanítók egyéves önkenyességi jogaért szót emelt, a kath. tanítói nyugdíjtörvény revízióját élen s sürgette stb. Az új nyugdíjtörvény alkotásakor azonban már nem volt a képviselőház tagja, de meg is látszott, hogy mily mostohan bántak el abban a kath. tanügy munkásaival. Mi hiszszük, hogy a kath. kántortanítók, úgy mint a magyar néptanításág egyeteme, sok jót s üdvöset remélhet Komlóssy képviselősegetől s azért a választást hírül adó sürgönyre küldött válaszuk ez: Isten tartsa meg tanúgvünknek, Isten áldása legyen törekveseim. — Ugyancsak örömmel jelentjük, hogy *Mócsy Antal* a kalocsai kath. tanítóképző intézet igazgatója is győzött a választásokon. Mócsy — tudunkkal — az első tanítóból lett képviselő parlamentünkben.

Az orsz. közoktatási tanács állandó bizottsága október 27-en tartott ülésében véglegesen megállapította ügyrendjét, amely addig is, míg az összes ülés ele nem kerül s a miniszter jóvá nem hagyta, alapul szolgál a tanács munkásságában. Beöthy Zsolt dr. alelnök kijelölte a bizottság tagjai közül az előadókat: Heinrich Gusztáv dr. a középiskolai tanterv revíziójának, Kármán Mór dr. a tanítóképző-intézeteknek, Szuppán Vilmos az osztatlan népiskolai tantervnek, Bokor József dr. a polgári iskolák reformjának lett az előadója. Az előadók kijelölésénél az volt a döntő szempont, hogy azok vegyék át az egyes kérdések előadói tisztét, a kiknek már korábban is irányadó részük volt a tárgyalásokban. A bizottság foglalkozott még a tanács könyvtárának rendezésével és gyarapításával s e célra egy szűkebb körű bizottságot küldött ki, melynek tagjai lettek: Kármán Mór, Riedl Frigyes és Alexander Bernát előadó tanácsosok.

Köszönetnyilvánítás. Nem mulaszthatjuk el, miszerint a Szent-István-Társulat Nagyméltóságú Elnökségének ez uton is a leghalásabb köszönetünket ki ne fejezzük a népnevelés érdekében tett azon aldozatokéért, hogy szegény iskolánk részére 52 db tankönyvet kegyeskedett ajándékozni. Isten áldása legyen a

Társulat üdvös működésén. Dobronyán, 1896. okt. 13-an. Az iskolaszék nevében: Novoszád György, plebanos, iskolaszéki elnök, Lechner Károly, kántortanító, iskolaszéki jegyző.

Választás. A pápai esperesi kerület okt. 15-én tartott ünnepélyes gyűlésén az egyesület tisztviselőivé megválasztottak: Hajdu Lajos elnök, Lakos István jegyző, Tamásovicz János penztárossá és Prosz Ignác könyvtárossá. Választmányi tagok lettek titkos szavazás útján: Varga József, Nyers János, Tulipán János, Földi János, Zubek Lénárd, Tauber Sándor, Hary Pal, Keszler Antal, Kremmer Gyula, Hardi János, Veilgud György és Eizen-nágel György.

Egyházi szerek, zászlók, miseruhák, műhimzések, stáció- és oltárképek, csillárok, faherneműek, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk **Szűts és Társa,** a bibornok-érsek és Magyarország hercegprimásának udv. szállítói **Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca.** Árjegyzéküket kívánatra bementve küldik.

RÖVID HIREK. *A tanfelügyelő szemléje.* A kesztővárosnak összes közép-, polgári és elemi iskoláiban megkezdődtek az előadások. A főváros tanfelügyelője Verédy Károly dr. e héten megkezdte szemleutját az iskolákban, hogy az esetleges hiányokon vagy közegészségi bajokon azonnal segítsen. Ezt több vidéki tanfelügyelő is megtehetné, ez esetben talán kevesebb áldozata volna a haza több vidékén a különféle járványos bajoknak. — *Agyonlőtt tanító.* Keszinecz (Temesm. községben) József György tanítót az esti sötétségben orozva agyonlőtték. — *Milleniumi iskola.* Forberg szepesmegyei községben október 11-én nyitották meg ünnepélyességgel a kormány által állított milleniumi iskolát. — *Ünnepelt tanfelügyelő.* Steinbach Antal kir. tanácsos, tanfelügyelő a napokban ünnepelte 40 éves jubileumát. A Délmagyarországi tanító-egylet fényes ünnepet rendezett ez alkalomra s az egyesület hivatalos közlönye a *»Délvidéki Tanügy«* ez alkalomból díszkiadásban gazdag tartalommal jelent meg, közölve az ünnepelt életrajzát és tisztelőinek hozzá intézett emléksorait. — *Kérellem.* Megvételre keresem az egri Népiskolai Tanügy 1885-ik évi évfolyamából a 35-ik számot, az 1886-iki évfolyamból az 1. és 2. számot, az 1887-iki évfolyamából a 10. bi 11., 12., 30. és 31. számot. A ki t. kartársaim közül ezen számokat vagy nevezettek közül bármelyiket egy vagy több példányban megküldi, annak legnagyobb köszönetem nyilvánítása mellett az általa szabadon meghatározott, s velem egy levelezőlapon közölt összeget azonnal postára teszem. Nagyvárad (Szigligeti utca) 412. sz., 1896. október 24. Számorovszky Rezső róm. kath. tanító. — *Halálozás.* Siroky Imre miskolczi róm. kath. tanítónak István nevű kis fia meghalt október 27-én. Áldás legyen emlékezetén. — *Kérellem.* Igen nagy szívességre köteleznék azon t. tanító urak és tanítónő kisasszonyok, kik 1880-dik év óta a mai napig nálam, mint segédtanítók vagy tanítónők voltak alkalmazva, ha jelenlegi lakhelyeiket, csak egy levelező lapon, minél előbb velem tudatni sziveskednének. Pozsony-Püspöki, 1896. okt. 27. Szép Lőrincz főtanító.

Szerkesztői üzenetek.

H. I. Borzavár. Az iskolaszék eljárása az ön kérvényével szemben jogtalan volt. Ha az egyházmegyei hatóság tényleg elfogadta a törvényhozás ismeretes intézkedését, ez esetben terjeszse föl kérvényét közvetlenül az egyházmegyei főtanfelügyelői hivatalhoz. Tájékoztatást a szegény iskolánk részére 52 db tankönyvet kegyeskedett ajándékozni. Isten áldása legyen a

— K. J. Eger. A cserepáldány megküldése iránt intézkedtünk. — Sz. V. »Orangyal« szerkesztőségénél Győrött.
— P. I. Madarász. Forduljon a helybeli plébános közvetítésével a Szent István Társulat nagym. elnökségéhez Budapest, Királyi Pál-utca 13. igazolva azt, hogy a Mócsy Petrovác Steinberger-féle ABC-t használják.
— L. A. Bakony Koppányban Tórszűke miatt csak rövid ismertetést adhatunk. — Seh. K. Bpest. Kimaradt.

Felelős szerkesztő: **Ember Karoly**.

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

Bernecezei kántortanítói állásra november 5-re pályázat hirdettek. Jövedelme: tisztességes lakás, 14 hold szántó és legelő, körülbelül 110 p. m. teles párbér, 191 frt tandíj, 12 öl fa, 26 frt széna, 60 frt borválság és stólából áll. Az iskolaszékre czimezt kérvények tót. Fellermayr János plébános urhoz küldendők Kemenczére.

Berneceze rém. kath. tanító kerestetik. Fizetése: 300 frt, lakás és tűzifa. A kérvények november 5-ig az iskolaszékhez nyújtandók be.

A **csesztvei** (Nógrádm.) kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: készpénzben 120 frt, 14 magyar hold szántóföld a hívek által művelve, 20 p. m. rozs, 20 $\frac{1}{2}$ öl fa, két szoba, 1 konyha, 1 istálló, 1 kamrából álló szép lakás, mely végén 800 \square öles gyümölcsös kert van. A 400 frtnyi kiegészítésért a kérvény pártolólág telterjesztetett. Személyes megjelenés kérikt ez év november 11-ik napja délelőtti 9 órára. A kérvények az iskolaszékre czimezve tót. **Hottovinszky** Károly alesperes urnak Balassa-Gyarmatra küldendők.

A **vámosmikolai** kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme pénzben: 1. munkaválság czimen 60 frt, 2. közép-pénztárából 22 frt, 3. ismétlő iskolások oktatásáért 22 forint, 4. tandíj 130—150 forint körül, 5. alapítványok után 3 frt 76 kr., 6. stóla 60 frt körül, Gabona: párbér 5 p. mérő körül, a községi malomból 9 p. mérő és 12 liter bor helyett ugyanannyi gabona, van 8 $\frac{1}{2}$ hold föld, 6 öl kemény dorongta, lakás 3 szoba, konyha, kamara a szükséges gazdasági épületekkel és kert. Ezenfelül ha dolgozni akar szép mellékjövdelemre is számíthat. Pályázati határidő 1896. november 7. A kérvények kellően felszerelt kérvények Dolánszky Alajos főtisztára a plébánia-hivatalhoz küldendők.

Egri érseki megye.

Eeséd (Hevesm. u. p. Horth) község rém. kath. népiskolája III-ik osztályának tanítói állomására, melyvel a kántorsegédi kötelezettség egybekötve van, folyó évi november 15-ére pályázat hirdettek. Javadalmazása: a templom pénztárából egy évre 400 forint, évenyedes előleges részletekben, butorozott szoba, egy öl tűzifa. Kötelezettsége: a II-dik és III-dik osztály tanulóit a törvénytiszta tantárgyakban önállóan oktatni és a kántornak az isteni tisztelet és tem-tések alkalmával segédkezni. Az állomás legkésőbb december 1-én elfoglalandó. Kellően felszerelt kérvények Dolánszky Alajos lelkész, iskolaszéki elnökhöz intézendők. Eeséd, 1896. október 23-án.

A **kömlői** (Hevesm.) rém. kath. önálló tanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 1. 400 frt, melyet a községi pénztár havonként előlegesen fizet, 2. egy szobából álló bérelt lakás ideiglenesen, míg a törvénytiszta tanítólakás felépül, amikor ezt fogja megkapni. Köteles: a IV—VI. vegyes osztályu mindennapi tanulókat s az ismétlő fiukat tanítani. A kellőleg felszerelt kérvények november 20-ig Szmida Viktor lelkész, iskolaszéki elnökhöz küldendők. A megválasztandónak az érseki megerősítés napjától fog fizetése folyóvátétni. Állomását ugyanekkor tartozik elfoglalni. Nő-telen pályázók előnyben részesülnek. 1—2

Visznekre (Heves m.) rém. kath. segéd-tanító kerestetik. Fizetés, okleveles esetleg képezde végzettnék a szorgalmi időre havonként 15 frt. II—III. éves képezdesznek 10 frt. Ágynemű és világításon kívül teljes ellátás, még mosás is. Külön szoba zongorával. Zené-

ben, kántorságban képezhetik magukat. Az állomás azonnal elfoglalható. Értekezhetni: **Tuza János** kántortanítóval.

Kalocsai érseki megye.

Foktón a rém. kath. tanítói állás megüresedvén, arra folyó évi november 21-ig pályázat hirdettek. Jövedelme: 1. a hitközségtől 200 frt és 14 frt ismétlőiskola tanításért, negyedévi előlegez részletekben; 2. egy szoba, konyha és kamrából álló lakás, udvar, padlás egy kis házi kerttel; 3. Kis-Kecskemégy pusztán 7 kat. hold és 600 \square szántóföld hasznélvezete, melynek évi hasznóbéra 60 frt; 4. a belső határban 2 kat. hold és 906 \square szántóföld hasznélvezete, melynek évi hasznóbéra 80 frt, mindkettő adóteherrel; 5. a polgári községtől 2 öl tűzifa, 200 kéve rözse a házhoz szállítva; 6. Nagyméltóságú Csá-zka György kalocsai érsek urtól 3 éven keresztül évenként 50 frt segély. Kötelessége az első osztályt vezetni, az ismétlő-iskolásokat tanítani. A kántortanítót betegsége esetén tartozik helyettesíteni A tannyelv magyar. Pályázhatnak férfi és nőtanítók, azonban a férfitanítók előnyben részesülnek. Az állomás azonnal elfoglalandó. A kellően felszerelt kérvények a foktói iskolaszékre czimezve, a kerületi esperes, Csápek Károly urhoz Foktóre (Pest-m.) küldendők. Foktón, 1896. október 27. én. Az iskolaszék. 1—2.

Győr egyházmegye.

Koronezóra (Györm.) segéd-tanító kerestetik vagy évi 300 frt vagy május végéig havi 40 frt fizetéssel, butorozott szoba, fűtés, takarítás. Jelentkezhetni **Baán** János plébánosnál. 3—3

Gönyű-re (Györm.) egy rém. kath. segéd-tanító kerestetik. Javadalmazása: 8 hónapra 240 frt, lakás és 1 öl puhafa. Az állás azonnal elfoglalandó. Folyamodványok **Hohner Ferencz** főtanítóhoz küldendők Gönyűre.

Rába-Csanak (Sopron m.) egy okleveles vagy képezdét végzett tanító, esetleg tanítóno kerestetik. Fizetése 300 frt, lakás fűtéssel. Az állás azonnal elfoglalandó. **Molnár Imre** tanító.

A **csiliz-radványi** (Györm.) rém. kath. tanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetése államségélylyel 400 fitra lett kiegészítve. A lakás: 1 szoba, konyha, kamara és istállóból áll. Választási határnap november 12-ike. Folyamodók okmányait **Ekker József** balányi plébánoshoz nyújtják be. U p. Medve (Györm.)

Munkácsi görög szert. egyházmegye.

A **korumlyai** kántortanítóságra november 10-én reggeli 8 órára pályázat hirdettek. Jövedelme: készpénz, termény és iában 332 frt. Kérvények előre beküldendők. **Sztankanincz György** lelkész.

Az üresedésben levő **karácsonfalvai** éneklész-tanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 184 forint államségélylyel együtt 400 frt. Okleveles pályázók folyó évi november 17-én délelőtt 9 órakor jelentkezzenek a karácsonfalvi lelkészi lakban a püspök óméltóságához czimzett és felszerelt kérvényükkel. Karácsonfalván, 1896. október 22-én. **Medveczky Bazil** lelkész, iskolaszéki elnök.

Nagyvárad egyházmegye.

Pályázat a **bodonospataikai** rém. kath. kántortanítóságra. Javadalmazása: alapítványokból 32 forint, egyházmegyei segély 160 frt, stólából és alapítványi misék után 40 frt, 23 magyar hold szántóföld egy tagban, 6 öl fa, 8 köből rozs, egy szekér széna, lakás és kert. Tannyelv magyar és tót. Képesített pályázók felszerelt folyamodványait 1896. november 10-ig **Zelinka János** esperes urhoz (Szent-Jobb, Biharm.) küldjék. Megválasztott állomását azonnal elfoglalni tartozik. 1—2

Nyitrai egyházmegye.

A „Népnevelő“ 42. számában hirdetett **kosztolnalfalvi** kántortanítói választás napja az az időre eső képviselőválasztás miatt november 3-ára tétetik át. Kosztolnalfalva, 1896. október 21. U. p. **Nyitra-Rudno**. **Liska János** iskolaszéki elnök.

Nyitraegyházmegyei Prusz főközség rém. kath. iskolatanítói állomására 180 forint községi készpénz, 169 forint állami segély, szép lakás, egy hold föld,

kaszáló s tüzfalteményével a pályázat folyó év nov. 20-ig tüzetik ki. Csak képesített s magyar-tót nyelvben jártas tanítók pályázhatnak. Tr-Bain, 1896. okt. 20. Mihalik József, apátplébános, egyházmegyei főtanfelügyelő 2-3

Pécsi egyházmegye.

Vemendre (Baranya) róm. kath. tanító vagy tanítónő szükséges. Tanítvány; német. Fizetés: 400 frt, 33 frt párbér. Az ismétlőket oktatja. Az állomás azonnal elfoglalandó. A 433 frt 12 hónapra osztva jár. Az iskolaszék.

Rozsnyói egyházmegye.

Déterbe (Gömör) tanító kerestetik. Jövedelme: községi illetményekben 143 frt, államszegélyben 257 frt. Lakás szerény. Nők is pályázhatnak. Kérvények a geszteteli plébániára küldendők.

Gömör-Murány kántortanítói állomása pályázat hirdettetik. Javadalma: 131 frt. tandíjból — átlag 70 mindennapos, 59 ismétlő — 210 frt. föld és legelőjövdelem 90 frt, 27 p. m. rozs, 23 méter bükkfa, stóla 80 frt. mellékjövdelem 40 frt. mely idővel szaporodik. Szép lakás. Tanítvány; magyar-tót. Kérvények plébánia hivatalhoz küldendők november 15-ig. Banilla János pléb. és iskolaszéki elnök.

A várgedel (Gömör) róm. kath. kántortanítói állomásra november 8-ára pályázat hirdettek. Javadalm: 183 frt készpénz, 2¹/₂ hold szántóföld és 2 hold rét, párbér pénzében 70 frt. tandíj 60 frt, 10 méter fa, stóla 30 frt. egyéb czimeken 30 frt. Lakása áll. két cinos szoba, konyha, kamara és istálló kerület. Iskolaszékre címzett kérvények Stefanik János esperes-plébánoshoz küldendők. Az állomás azonnal elfoglalandó. A választás napján nov. 8-án személyes megjelenés kívántatik.

A málei főkegyház kántortanítói állomására nov. 6-ára pályázat hirdettek. Jövedelme: 14 köből tiszta buza és mintegy 10 köből rozs párbér, ehhez párbérpénz mintegy 20 frt, 12 méter fa a község által beutavozva, stóla körülbelül 50 frt, 4 hold és 311¹/₂ öl rétől, körülbelül 80—85 rendes tanuló után egyenkint 1 frt és ¹/₂ véka zab, 28—30 ismétlő után egyenkint 50 kr., egy tanterem fűtésére 20 méter fa, egy féltelek után erdőjelelő joga az urbéresekkel közös erdőben. Lakás. Oklevéllel felszerelt kérvények alulírttához. Putnokra küldendők. A választás Mátéban lesz a délelőtti órákban, hol személyes megjelenés kívántatik. Széman Endre plébános.

Szatmari egyházmegye.

A márokpapi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 1 igen jó lakás 200 négyszögöl kerület, 2. 12¹/₂ frt készpénz, 3. párbér 18 köből gabona, 4. 14 kat. hold szántóföld, 3 kat. hold kaszáló, 4 hold legelő, 5. tandíj 25 frt, 6. stóla 15 frt, 7. papénz 12 frt. Az adót a tanító fizeti. A pályázati folyamodványok t. é. november 10-ig a márokpapi róm. kath. plébániahivatalhoz (u. p. Bereg-Surány) intézendők. 2-2

Szepesi egyházmegye.

A liptó-luesky-i róm. kath. kántortanítói állomásra f. évi november 12-ikére pályázat hirdettek. Tanítói javadalmazása: készpénzben az urbéri községtől 13¹/₂ frt, a magyar kinstártól 40 frt, 12 mázsa széna és 19 mázsa szalma 29 frt 60 kr. értékben, 20 ürköbméter lágú tűzifa 33 frtba számítva, 811¹/₂ ölnyi beltelek illetve kert tényleges jövedelme 10 frt. tandíj, beiratás és ünnepi adomány meg egy tanító van 104 frt, más-különben ennek fele, közös legelő 4 tehén számára, a tanterem fűtésére 16 ürköbméter lágú tűzifa 26 frt 40 krba számítva. Kántori jövedelem: Luesky urb. községtől 21 frt, Kelemenfalu községtől 12 frt, Luesky községtől 3 p. mérő rozs = 6 frt, Kelemenfalu községtől 2¹/₂ p. m. rozs = 4 frt, Kelemenfalu községtől 2 székér tűzifa = 6 frt, stóla, osztázás, kolledda sub. fejében átlag 80 frt. kényelmes lakás melléképületekkel. Az orvosi bizonyítvánnyal ellátott folyamodványok Massura József plébános urhoz a lueskyi iskolaszékre címelve

Liptó-Lueskyra küldendők. Szorgalmas egyén mellékjövdelemre is tehet szert 2-3

Szombathelyi egyházmegye.

A esényei róm. kath. népiskolánál a kántortanítói állomásra lemondás folytán pályázat hirdettek. Jövedelem: mindent pénzértékre számítva évi 568 frt 66 kr., szabad lakás gazdasági épületekkel. Pályázati határidő f. évi november 12. a mely napon a választás is megtartatik. Választás napján reggel a pályázók sziveskedjenek megjelenni. A felszerelt kérvények — a fenti határnapig — a esényei róm. kath. iskolaszékhez címelve főt Molnár Pál esényei plébános, iskolaszéki elnök ur nevére küldendők.

A vizlendvai róm. kath. osztálytanítói állásra 350 frt fizetéssel november 30-ig pályázat hirdettek. Kántoriakban segédkezni tartozik. Folyamodványok Csárics József plébános helyettesnek Vizlendvára posta Szarvaslak küldendők.

Vácsi egyházmegye.

A kun-sz.-miklósi-kerekegyházi római kath. tanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: egy szobából álló lakás, konyha, kamara, 6 hold szántóföld, melynek műveltetése valamint az adó is a tanítót terheli; minden iskolás gyermektől — kiknek száma 40 — 1 frt és egy véka rozsbuza; ismétlősöktől — kiknek száma 15 — 1—1 frt; temetési stóla circa 15 frt; 200 frt államszegély. Csak okleveles tanítók pályázhatnak. A folyamodványok november 7-ig alulírttához küldendők Jász-Kerekegyháza. Az állomás azonnal elfoglalandó. Szedmak József lelkész.

A jászkerkegyházi római katolikus iskolaszék egy férfi tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 400 frt. Kötelessége osztályát lelkiismeretesen vezetni, az ismétlő iskola férfi növendékeit tanítani, a kántort szükség esetén helyettesíteni. A római katolikus okl. pályázók folyamodványukat az iskolaszékre címelve november 8-ig Szedmak József iskolaszéki elnök urhoz küldiek be. Az állomás rögtön elfoglalandó.

Veszpremi egyházmegye.

Zala-Csány községnél a községi elemi iskolánál tanítói és kántori állásra ezenel pályázatot nyitok. A pályázat betöltése választás utján f. évi november hó 9-én az iskolahelyiségben fog megtartatni, a mikorra is a pályázatok alulírttához címzendők. A tanító javadalmazása: föld-k hasznélvezete, termények és készpénzben összesen 374 frt, továbbá 2 szobából álló lakás és hozzá tartozó félholdnyi területű konyakerttel. Erdős Ignác plébános, iskolaszéki elnök.

Zala-Sójtórön egyik osztálytanítói állásra október 30-ig újból pályázat nyitattik. Az álláshoz kötött jorok és kötelességek e lap 41. számában megadottak. Utiköltségre 10 frt. Kilár Károly kántortanító.

Zala-Koppány államilag segélyezett népiskolájához e folyó tanévre osztálytanító kerestetik. Fizetés: 350 frt (szeptember, október hóra eső részlet levonásával) és butorozott szoba fűtéssel tisztogatással. Kántorságban segédkezők jutányosan élelmeztenek. Mielőbbi jelentkezést kér az iskolaszék.

Ajánlkozás.

Zeneismerettel rendelkező, kottát szépen és gyorsan írni tudó fiatal embert sürgösen keresek zenedarabok lemásolására. Fizetése havonkint 10 frt. étkezés, lakás. Kántor-tanító, Rácz-Militics (Bácska). 1-2

Rum, finom likörök

bárki házi használatra hideg uton minden készülék nélkül kitünő minőségben előállíthat.

Kezelési könyv és árlap ingyen.

WATTERICH A., BUDAPEST.

5. dohány-utca 5.

ALAPITVOTT 1869.

Budapest, Buschmann F. könyvnyomdája. (Harisch-bazár.)